

ИЗЛОЖБА “АПОЛОНИЯ ПОНТИЙСКА – ЕДИН ВЕК АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ПРОУЧВАНИЯ”

Тодор Стойчев – връзки с обществеността на НАИМ, E-mail: todor_stoytchev@abv.bg

Работен момент от разкопките.
Снимка: архив на Кръстина Панайотова.

Както е известно, Аполония е най-старият град-държава по днешното Българско черноморие. Основан е през последната четвърт на VII век пр.Хр. от преселници от Милет и други центрове на древна Йония. В чест на бог Аполон градът издига негов храм на високата част на днешния остров Свети Кирик. В началото на V век пр.Хр. там е била поставена колосална бронзова статуя, изваяна от прочутия скулптор Каламис. Благодарение на стратегическото си местоположение и богатата на полиметални руди околност градът се утвърждава като първостепенен посредник в търговията между Елада и Тракия.

Проучванията повече от 100 години в Аполония (днешен Созопол) са провеждани под ръководството на редица водещи специалисти от НАИМ – БАН. Кураторите на изложбата ст.н.с. д-р Кръстина Панайотова и ст. н.с. д-р Мария Рехо са подбрали 60 от десетките хиляди открити до сега находки; основният акцент на изложбата е некрополът на античния град, защото той е най-добре проученият от този период не само в България, но и в цяла Европа. Има разкрити повече от 2300 гробни съоръжения, стотици останки от възпоменателни ритуали в памет на починалите. За първи път у нас се показват пред широката

публика двойната флейта на убитата 17-годишна хетера (средата на V век пр.Хр.), къс меч от гроб на 10-годишно момче (края на V век пр.Хр.) и някои любовни дарове за погребаните под формата на релефни и рисувани вази, какъвто е Ерос (бог на любовта) с петел от гроб на дете (средата на IV век пр.Хр.).

Особен интерес представлява и съд с рисувана сцена на *симпозион* (360-340 г. пр. Хр.) – в него са участвали мъже аристократи, излегнали се на ложета, пред тях са поставени трапези, а хетерите и музикантите са ги забавлявали. Така са се решавали ежедневните конфликти и са се заздравявали приятелства чрез общи забавления. Смята се, че в основата им е култът към Дионис – бога на виното, веселието, опиянението и растителните сили в природата. От *симпозион* произлиза съвременната дума *симпозиум*, на която сега се предава друго значение – използва се за означаване на конференции с обмяна на научни идеи. Върху атически червенофигурен съд (IV век пр.Хр.) с невероятно майсторство е представена булка със златна

Сцена на симпозион върху атически червенофигурен кратер (360-340 г. пр.Хр). Снимка: Красимир Георгиев.

находки — част от постоянната експозиция на НАИМ, най-известната от които е надгробната плоча на Дейнес, син на Анаксандър (края на VI — началото на V век пр.Хр.). От научна гледна точка гробните дарове от некропола на Аполония показват какво е било необходимо на погребаните през следващия им живот, според разбиранията на общността. Т. е., в действителност находките показват какви са били битата, ежедневието, културата и вярванията на обществото през античността по нашите земи.

Дарове от гроб на дете — астрагалоси (ашици), статуетки на актьори, акробатки и съдове от IV век пр.Хр. Снимка: Красимир Георгиев.

Атически лекит със сцена, представляваща булка от втората четвърт на IV век пр.Хр., детайл. Снимка: Красимир Георгиев.

Статуетка на акробатка, гробен дар на дете от втората четвърт на IV век пр.Хр. Снимка: Красимир Георгиев.